

**DOPRAVA
A MOBILITA**
výzkumný tým

ATLAS

– zajímavé příklady řešení pro inspiraci

Radek Timoftej

Workshop v rámci projektu Mobesa

Liberec, 19. 05. 2023

- 1) Neudržitelnost dopravy do / z chráněných území i uvnitř NP/CHKO**
 - emise a zatěžování životního prostředí

- 2) Nízká konkurence veřejné dopravy vůči IAD**
 - spoje nenavazují, nedostatečné možnosti pro intermodalitu, nižší komfort atd.

- 3) Objem mobility a poptávka po prostoru (parkování)**
 - dotýkající se nebo už přesahující únosnou kapacitu chráněného území

- 4) Správa a rozhodování o dopravě v chráněných územích**

management mobility – např. kampaně za udržitelné dopravní chování

návštěvníký management

regulace dopravy ("přijedte do NP/CHKO jen veřejnou dopravou nebo na kole, jinak se na místě setkáte s omezeními pro automobily")

dopravní koncepce - plány mobility pro VCHÚ

- **Nabídka kvalitní veřejné dopravy a alternativ k automobilu**
- **více čistých vozidel** do služeb mobility pro chráněná území

- 1) **Komplexní (strategická)** opatření – kombinace managementu turismu a managementu dopravy
- 2) Opatření v oblasti **regulace IAD a parkování**
- 3) Opatření na podporu alternativ k IAD – **aktivní mobilita**
- 4) Opatření na podporu alternativ k IAD – **veřejná doprava**
- 5) Opatření na podporu alternativ k IAD – **zapůjčení vozidel, taxi atd.**
- 6) Opatření na **regulaci návštěvnosti**
- 7) Opatření na zvýšení povědomí o **udržitelné mobilitě** a osvěta k udržitelnému chování návštěvníků
- 8) **Komunikační** opatření – podle různých forem sdělení
- 9) **Monitorovací** opatření
- 10) **Legislativní** opatření
- 11) **Plánování v CHÚ**
- 12) **Technologie, aplikace**
- 13) **Nabídka cestovního ruchu** ve spojení s mobilitou nebo pozitivní regulací

5D

5D strategie (Milano, 2018)

- deseasonalization – desezonalizace (rozšíření sezónnosti území)
- decongestion – dekongesce (zamezení „zácpy“ v mobilitě)
- decentralization – decentralizace
- diversification – diverzifikace (rozdůřňování)
- deluxe tourism – luxusní cestovní ruch

1. NÁZEV A KATEGORIE OPATŘENÍ
2. LOKALIZACE OPATŘENÍ
3. KLÍČOVÁ SLOVA
4. POPIS OPATŘENÍ
5. PŘÍKLADY OPATŘENÍ Z PRAXE
6. SOUVISEJÍCÍ PRAXE v Atlasu
7. Zdroje a další doporučená literatura

04

KARTA NÁVŠTĚVNÍKA

D

KLÍČOVÁ SLOVA:

veřejná doprava, snižování imisního zatížení, snižování energetické náročnosti v dopravě, komplexní nabídka služeb pro turisty

POPIS OPATŘENÍ:

Karta návštěvníka nabízí turistům snadné využívání veřejné dopravy v přírodně či historicky zajímavých místech. Obvykle obsahuje celý balíček opatření včetně přehledu místní veřejné dopravy a odkazů, kde je možné dopravní informace získat. Často také zahrnuje celou řadu výhod pro turisty (tedy nejen cestování po regionu zdarma, ale i přednostní odbavení, vstup do některých atrakcí nebo na některé kulturní akce s velkou slevou či zdarma). Kartu obvykle prodávají ubytovací zařízení (hotely, penziony, soukromí ubytovatelé) nebo návštěvníká centra. V některých národních parcích je karta poskytována zdarma jako součást nabídky ubytovatelů. V obou případech – jak karta zdarma, která umožňuje cestování po regionu jako službu pro ubytované a nabízí slevy ve vstupném, tak i karta návštěvníka, kterou si kupuje jako balíček nabídky regionu včetně veřejné dopravy – se výrazně zvyšuje spokojenost s navštívenou lokalitou a schopnost návštěvníků obejít se bez využívání osobního vozidla.

Karta návštěvníka je obvykle nabízena jako výsledek spolupráce regionu a národního parku s provozovatelem veřejné dopravy, místní destinační agenturou, návštěvníckými centry, zřizovateli muzeí, provozovateli lanovek, hotelů a restaurací a dalšími správci či provozovateli hlavních turistických atrakcí.

Karta návštěvníka může také posloužit k jisté distribuci zájmu návštěvníků – při dobrém nastavení může rozdělit hlavní nápor turistů mezi více cílů.

Jako inspirace pro tzv. Gästekarte může posloužit spolupráce švýcarských národních parků, švýcarského dopravního klubu a Svazu ochrany ptactva se švýcarskými železničními a autobusovými dopravci na systému udržitelné mobility a šetrné turistiky v přírodních parcích ve Švýcarsku. Od roku 2016 spolupracují Swiss Parks Network (Sít švýcarských parků), Swiss Traffic Club (Švýcarský dopravní klub) a Bündner Vogelschutz (Svaz ochrany ptactva) spolu s Rhétskou železnicí a PostAuto Graubünden na projektu Destination Nature pro udržitelnou mobilitu a šetrnou turistiku v chráněných územích a národních parcích. Destination Nature se zavázala zajistit, aby národní parky

40 karet

ATLASU DOBRÉ PRAXE

51

SAFETRAVEL.IS

(Islandská asociace pro pátrání a záchranu)
LOS PARKOS NATIONAL PARK – ISLAND

3

APLIKACE PRO TURISTY

HLAVNÍ PŘÍNOS OPATŘENÍ:

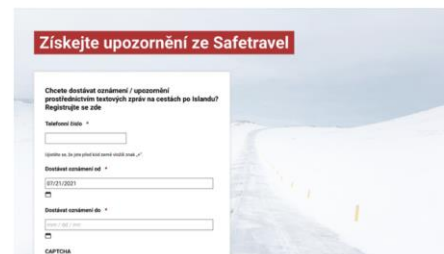
„Safetravel spojuje cestující na Islandu se základními informacemi, které jim pomohou snížit jejich vystavení rizikům a zajistí bezpečný a pohodlný zážitek z cestování.“ Safetravel je projekt prevence nehod Islandské asociace pro pátrání a záchranu, jehož cílem je poskytnout cestujícím vzdělání a zdroje pro bezpečné cestování na Islandu.

Projekt byl založen v roce 2010 a od té doby se rozrostl, aby zahrnoval celou řadu funkcí, včetně informačních obrazovek, odeslání cestovního plánu, pronájmu majáku osobního vyhledávače a jednorázového rozhraní aktuálních cestovních podmínek. **Bezpečnostní výstrahy jsou aktualizovány denně na webových stránkách** v angličtině, islandštině, francouzštině, němčině a do němčiny. Cestující mohou hovořit přímo s bezpečnostním agentem Safetravel v Reykjavíku, prostřednictvím chatu na našem webu a na Skype, od pondělí do pátku mezi 9:00 a 17:00.

VLASTNÍ POPIS OPATŘENÍ:

„Safetravel spojuje cestující na Islandu se základními informacemi, které jim pomohou snížit jejich vystavení rizikům a zajistí bezpečný a pohodlný zážitek z cestování.“ Safetravel je projekt prevence nehod Islandské asociace pro pátrání a záchranu, jehož cílem je poskytnout cestujícím vzdělání a zdroje pro bezpečné cestování na Islandu.

Projekt byl založen v roce 2010 a od té doby se rozrostl, aby zahrnoval celou řadu funkcí, včetně informačních obrazovek, odeslání cestovního plánu, pronájmu majáku osobního vyhledávače a jednorázového rozhraní aktuálních cestovních podmínek. Bezpečnostní výstrahy jsou aktualizovány denně na webových stránkách v angličtině, islandštině, francouzštině, němčině a do němčiny. Cestující mohou hovořit přímo s bezpečnostním agentem Safetravel v Reykjavíku, prostřednictvím chatu na našem webu a na Skype, od pondělí do pátku mezi 9:00 a 17:00.

VAKINN.IS

oficiální značka kvality v oblasti cestovního ruchu (Island)

Nezávislé zajišťování kvality je pro mezinárodní návštěvníky stále důležitější. Výsledky průzkumu ukazují, že cestovatelé dávají přednost společně s důvěryhodnou a nezávislou certifikací kvality.

Vakinn je oficiální certifikace kvality a ochrany životního prostředí v rámci islandského cestovního ruchu, která vychází z novozélandské značky kvality pro cestovní ruch Qualmark. Při přípravě této certifikace se hodně pozornosti věnovalo přizpůsobení systému islandským podmínkám, takže proces zapojuje do hodnocení různé stakeholdery z oblasti cestovního ruchu i odborníky z mnoha dalších oborů.

FERDA
MALA
STOFA
ICELANDIC
TOURIST
BOARD

ABERDING / FYRIRISPIRAN

HLEDÁTE KVALITNÍ ZÁŽITKY?

VAKINN je oficiální certifikace kvality a životního prostředí pro islandský cestovní ruch

„Kvalita znamená dělat to správně,
když se nikdo ne dívá.“
-Henry Ford

KVALITNÍ SLUŽBY CESTOVNÍHO RUCHU
Kritéria kvality pro jiné služby než ubytování

KVALITNÍ UBYTOVÁNÍ
Kritéria kvality - šest kategorií

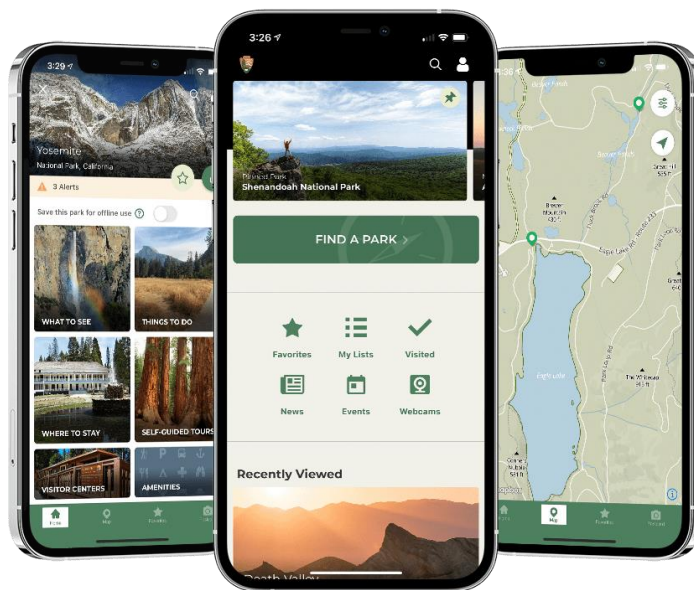
ENVIRONMENTÁLNÍ CERTIFIKACE
Certifikace stříbra a zlata

[PŘEČTĚTE SI VÍCE](#)

APLIKACE NPS (2021) oficiální aplikace NPS (USA)

The National Park Service App je nová oficiální aplikace pro všech 420+ národních parků. Najděte interaktivní mapy, prohlídky míst v parku, informace o přístupnosti na zemi a další. Tuto aplikaci vytvořili zaměstnanci služby National Park Service – lidé, kteří znají národní parky

CALANQUES bez aut NP CALANQUES (Francie)

Řešení pro udržitelnou mobilitu (zejména před letní sezónou):

- Boj proti nedovolenému i chaotickému parkování
- Na základě analýzy návštěvní poptávky **budou vstupy do parku uzavřeny závorami a přístup turistů bude regulován pomocí technologie QR kódu** (pro kontrolu počtu návštěvníků zejména v nejvíce frekventovaných lokalitách: Morgiou, Sormiou, Goudes). Vstoupit budou moci jen osoby s kódem (patrně oproti online registraci a při dosažení limitu už kódy nebudou vydávány). Regulace je v rukou metropole Aix-Marseille Provence a policie.
- Plošné zavedení zón 30
- Nabídka jízdních kol (samoobslužný systém)
- Půjčování koloběžek

- Visitor management ve spojení s managementem mobility
- Demarketing
- Služby, produkty veřejné dopravy – speciální jízdenky pro návštěvníky NP / CHKO, integrovaná nabídka
- Marketingové nástroje (komunikace, technologie, app)
- Plány pro zlepšení obslužnosti veřejnou dopravou
- Sdílená mobilita
- Čistá vozidla, elektromobilita a další

08

SDÍLENÁ E-KOLA V RURÁLNÍCH OBLASTECH

projekt MARA

D

KLÍČOVÁ SLOVA:

udržitelná mobilita, sdílená mobilita, e-kola, rurální oblasti, mobilní aplikace

POPIS OPATŘENÍ:

Projekt MARA se věnoval udržitelné dopravě a turistickému ruchu v okrajových oblastech zemí kolem Baltského moře a účastnilo se ho 12 partnerů z 9 zemí. Zároveň byl také pilotován integrovaný systém pro elektrokola a sdílení kol v rurální oblasti pro zvýšení mobility v norském údolí Setesdal.

Jedná se o údolí na jihu Norska s délkou 210 km s malebnou a divokou přírodou tvořenou řekou Otrou. Navzdory blízkosti mořského pobřeží a větších uzlů, jako jsou města Arendal a Kristiansand, region čelí výzvám s vyhlídkováním a demografickými změnami. Cestovní ruch má rostoucí potenciál, především pak jeho kulturní a přírodní typ. Problémem toho území je, že jsou obyvatelé i turisté závislí na používání individuální automobilové dopravy. Systém silničních komunikací je zde méně kvalitní a současná mobilita v destinaci nepodporuje její udržitelný rozvoj, proto byla vytvořena nabídka automatizovaného bikesharingu v rurální oblasti.

Pro údolí Setesdal se také hledají možnosti pro car-sharing, který by nabídku doplnil.

Projekt sdílených kol v údolí Setesdal si klade za cíl podporu těchto prioritních cílů:

- Sociální: umožnění jiné formy mobility pro obyvatele a turisty, než je IAD
- Ekologický: využívání environmentálně šetrnější dopravy
- Zlepšení zdraví a kondice používání elektrokol
- Nové nabídky služby pro ostatní poskytovatele nebo zprostředkovatele cestovního ruchu

O elektrokole SETESDAL

Politickou ambicí je přimět více lidí, aby jezdili na kole, místo aby řídili auto, vést je zdravějšímu životnímu stylu poskytovat návštěvníkům a stálým obyvatelům novou nabídku dopravy.

Norská společnost ShareBike dodala systém a mobilní aplikaci a údržba je podporována z lokálních zdrojů

 MOBESA

13

POPTÁVKOVÁ DOPRAVA RADIOBUS – SPOJ NA ZAVOLÁNÍ, VEŘEJNÁ DOPRAVA NA ZAVOLÁNÍ/VYŽÁDÁNÍ, MOBILITA NA PŘÁNÍ

D

KLÍČOVÁ SLOVA:

veřejná doprava, využívání moderních technologií v dopravě, snižování energetické náročnosti v dopravě, individualizovaná nabídka dopravních služeb

POPIS OPATŘENÍ:

Autobus nebo mikrobus, který přijede do zastávky jen v případě potvrzení poptávky, je moderní, flexibilní a šetrný způsob veřejné dopravy. Spoje v jízdním řádu jsou vypraveny jen v případě, že si je někdo předem vyžádá, nebo některá místa obsluhují jen v případě potřeby cestujících. Nahlásit požadavek cesty je obvykle potřeba v určitém předstihu (např. 30 minut až den předem). Žádat o vypravení spoje je možné telefonicky, e-mailem nebo prostřednictvím sms. Vypravení spoje podle pravidelného jízdního řádu se může týkat celé trasy spoje, nebo také jen koncové části či zajištění do oblasti, kde obvykle nenastupuje mnoho cestujících.

Autobusy na zavolání se využívají nejen ve venkovském prostředí, chráněných oblastech nebo národních parcích, ale i v běžné městské dopravě (např. Vídeň), zejména v rámci veřejné integrované dopravy v periferních nebo v rurálních oblastech.

Autobusy na zavolání umožňují zachovat širokou nabídku veřejné dopravy i o víkendy a v době, kdy je obvykle menší poptávka. Znamená úspory emisí – jízdy, při nichž by řidič nevezl žádné cestující, se prostě bez poptávky neuskuteční. Může znamenat flexibilní nasazení kapacity dopravního prostředku podle požadavku zájemců.

Termín odpovídá anglickému Demand Responsive Transport (DRT). Pro tento způsob dopravy se využívají názvy poptávková doprava, doprava na požádání nebo vyžádání, doprava na zavolání apod. V německy mluvících oblastech se obvykle využívá název Rufbus. Od spoje na zavolání se odlišují spoje, které jedou na objednání, ale časy i místa zastavení vozidla se řídí podle požadavků cestujících.

 MOBESA

**DOPRAVA
A MOBILITA**
výzkumný tým

DĚKUJI ZA POZORNOST!

Radek Timoftej

Výzkumný tým Doprava a mobilita IEEP

radek.timoftej@ujep.cz

www.mobilita-ieep.cz

<http://www.ieep.cz/en>

FB: <https://www.facebook.com/dopravamobilita>

LinkedIn: <https://www.linkedin.com/school/univerzita-j-e-purkyne>

Projekt č. CK0100067 s názvem Podpora alternativních řešení mobility v environmentálně citlivých oblastech je řešen s finanční podporou TA ČR.

